

Piezīmes un atsauces Natura 2000 teritorijas līmeņa aizsardzības mērķa (CO) noteikšanai: datu izvēle un eksperta pieņēmumi

Sugas kods:	1617
Suga:	<i>Angelica palustris</i>
Natura 2000 teritorijas kods:	LV0509100
Natura 2000 teritorijas nosaukums:	Randu pļavas
Eksperts(i):	Linda Uzule
Darbs pabeigts:	20.04.2022.
Vispārējās piezīmes:	<p>Purva zirdzenes jeb purva mātsaknes pamatareāls ietver izklaidus populācijas Vācijā, Polijā, Čehijā, Slovākijā, Ungārijā, Rumānijā, Baltkrievijā, Latvijā, Igaunijā un Krievijā. Populācijas lielākoties ir nelielas, mazskaitlīgas, ko galvenokārt izraisījusi raksturīgo dzīvotņu izzušana, kā arī samazināta sugas ģenētiskā daudzveidība (Dittbrenner et al., 2005). Latvijā purva zirdzene sastopama tikai dažās vietās – Rīgas līča A krastā starp Kuivižiem un Ainažiem, pie Lielupes grīvas, Vecdaugavas salā un Ķīšezera krastā. Visas zināmās purva zirdzenes atradnes ir īpaši aizsargājamo teritoriju Natura 2000 tīklā, dabas teritorijās – “Lielupes grīvas pļavas”, “Piejūra”, “Vecdaugava”, “Jaunciems” un “Randu pļavas”.</p> <p>2005. gadā DL “Randu pļavas” teritorijai izstrādāts dabas aizsardzības plāns, bet detalizēta purva mātsaknes uzskaitē plāna izstrādes ietvaros nav veikta (Baltijas Vides., 2005).</p> <p>Suga DL “Randu pļavas” teritorijā monitorēta gan pirmajā monitoringa periodā (2008. gads) gan otrajā monitoringa periodā (2015. gads). 2008. gada uzskaitē purva zirdzenes populācijas vērtējums novērtēts ar 3082 indivīdiem (sugas uzskaiti veikuši B. Laime un D. Tjarve). 2015. gada uzskaitē minimālais populācijas lielums bijis 3921 indivīds, bet maksimālais populācijas lielums - 5123 indivīdi (uzskaiti veikusi R. Sniedze – Kretalova) (Latvijas Dabas., 2021).</p> <p>2021. gadā sugas uzskaiti DL “Randu pļavas” projekta “Projektā “Dabas skaitīšana” konstatēto Biotopu direktīvas II un IV pielikuma vaskulāro augu un sūnu sugu atradņu inventarizācija un monitorings” ietvaros veikusi R. Sniedze - Kretalova. Populācijas minimālais lielums novērtēts ar 2706 indivīdiem, bet maksimālais lielums ar 8102 indivīdiem (Latvijas Dabas., 2021).</p>

Lauks	Paskaidrojums
CV_USE	<p>4682</p> <p>Aprēķinos izmantoti dati no 2021.g. sugas uzskaites, kas veikta projekta “Projektā “Dabas skaitīšana” konstatēto Biotopu direktīvas II un IV pielikuma vaskulāro augu un sūnu sugu atradņu inventarizācija un monitorings” ietvaros (Latvijas Dabas., 2021). 2021.g. sugas uzskaitē populācijas minimālais vērtējums (<i>Pop min</i>) ir 2706 indivīdi, bet maksimālais vērtējums (<i>Pop max</i>) – 8102 indivīdi. Rēķināts vidējais ģeometriskais (<i>Excel</i> funkcija GEOMEAN) no 2021. gada uzskaites <i>Pop min</i> un <i>Pop max</i> datiem.</p> <p>2005. gadā DL “Randu pļavas” teritorijai izstrādāts dabas aizsardzības plāns, bet detalizēta purva mātsaknes uzskaitē plāna izstrādes ietvaros nav veikta (Baltijas Vides., 2005).</p> <p>Suga DL “Randu pļavas” teritorijā monitorēta gan pirmajā monitoringa periodā (2008. gads) gan otrajā monitoringa periodā (2015. gads). 2008. gada uzskaitē purva zirdzenes populācijas vērtējums novērtēts ar 3082 indivīdiem (sugas uzskaiti veikuši B. Laime un D. Tjarve). 2015. gada uzskaitē minimālais populācijas lielums bijis 3921 indivīds, bet maksimālais populācijas lielums - 5123 indivīdi (uzskaiti veikusi R. Sniedze – Kretalova) (Latvijas Dabas., 2021).</p> <p>2021. gadā sugas uzskaiti DL “Randu pļavas” projekta “Projektā “Dabas skaitīšana” konstatēto Biotopu direktīvas II un IV pielikuma vaskulāro augu un sūnu sugu atradņu inventarizācija un monitorings” ietvaros veikusi R. Sniedze - Kretalova. Populācijas minimālais lielums novērtēts ar 2706 indivīdiem, bet maksimālais lielums ar 8102 indivīdiem (Latvijas Dabas., 2021).</p> <p>Aprēķinos nav izmantoti N2000 SDF dati, jo pieejami jaunāki dati no sugas uzskaites 2021. gadā. N2000 SDF ir informācija no 2015. gada sugas uzskaites monitoringa.</p>
Unit_CV	Indivīdi
Habitat	<p>Cits</p> <p>Dabas lieguma “Randu pļavas” teritorijā purva zirdzene sastopama gan ES aizsargājamā biotopā 1630* <i>Piejūras zālāji</i>, gan vietās, kas neatbilst ES aizsargājamā biotopa statusam (informācija no DDPS “Ozols”, tādēļ laukā “Habitat” atzīmēts “cits”).</p>
Annex I	Na
Annex I_area_USE	Na
Other_area_USE	<p>15,4</p> <p>Suga DL “Randu pļavas” teritorijā sastopama vairākos poligonos, kuru kopējā platība ir 15,4 ha. Sugas dzīvotnes laukumu platība noteikta LatViaNature projekta izstrādātajā Augu monitoringa rīkā (1. pielikuma 1. attēls).</p>
OK_DEN	<p>Purva zirdzenes populāciju blīvumi (blīvuma vienība ir indivīdi/ha) Natura 2000 teritorijās redzami zemāk esošajā tabulā. Ar zaļo krāsu tabulā attēlots eksperta noteiktais optimālais blīvums, bet ar oranžo krāsu attēlota konkrētā Natura 2000 teritorija.</p>

Lauks	Paskaidrojums			
		N2000 teritorija	CV_DEN	Blīvums
		Randu pļavas	304	Augsts
		Lielupes grīvas pļavas	59	Optimāls
		Piejūra	37	Zems
		Vecdaugava	12	Zems
		Jaunciems	7	Zems
OPT_DEN	Par optimālo blīvumu izraudzīts DL "Lielupes grīvas pļavas" blīvums – 59. DL "Lielupes grīvas pļavas" skaita ziņā ir bagātākā purva zirdzenes atradne valstī (Latvijas Dabas., 2021). DL "Randu pļavas" purva zirdzenes indivīdu blīvums ir visaugstākais no visām N2000 teritorijām.			
OK_NEW	Nē. Nav nepieciešams veidot jaunus biotopus, bet nodrošināt, lai labā kvalitātē tiktu uzturētie esošie biotopi.			
AREA_NEW	0			
OK_INT	Nē			
IND_INT	0			
Papildus nosacījumi	Liela daļa no dzīvotnēm, kurās sastopama purva zirdzene, atrodas ļoti sliktā stāvoklī – apsaimniekošana tajās netiek veikta vispār vai arī tā ir neatbilstoša - zāle tiek nopļauta, bet netiek savākta. Visā DL "Randu pļavas" teritorijā nepieciešama fundamentāla biotopu atjaunošana (Latvijas Dabas., 2021). 2022. gada maijā pēc 10 gadu pārtraukuma Eiropas Savienības Kohēzijas fonda finansētajā projektā "Apsaimniekošanas pasākumu veikšana īpaši aizsargājamās dabas teritorijās un mikroliegumos biotopu un sugu aizsardzības stāvokļa uzlabošanai" 20 ha lielā platībā uzsākta piejūras pļavu atjaunošana – izcirsti krūmi, noņemta kūla, izpļautas niedres un uzsākta noganīšana. Kopējā atjaunojamo piejūras zālāju platība Randu pļavās šī projekta ietvaros ir nedaudz lielāka par 30 hektāriem. Ganīšana projekta ietvaros tiks veikta 2022. un 2023. gadā (Liepiņa, 2022).			
Cits lauks				

Izmantotā literatūra

Baltijas Vides Forums. 2005. Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta dabas lieguma "Randu pļavas" dabas aizsardzības plāns 2005.- 2014. gadam. Rīga. 69 lpp.

Dabas aizsardzības pārvaldes Augu monitoringa rīks.

Dabas aizsardzības pārvaldes Dabas datu pārvaldības sistēma "Ozols".

Dittbrenner, A., Hensen, I., Wesche, K. 2005. Genetic structure and random amplified polymorphic DNA diversity of the rapidly declining *Angelica palustris* (Apiaceae) in Eastern Germany in relation to population size and seed production. Plant Species Biol 20:191–200.

Latvijas Dabas fonds. 2021. Vaskulāro augu un sūnu sugu monitorings un inventarizācija Natura 2000 teritorijās un ārpus tām 2021. gadā. Rīga, 249 lpp.

Liepiņa, L. 2022. Apsaimniekošanā ritenis no jauna nav jāizgudro. Neatkarīgās Tukuma Ziņas. Pieejams: <https://www.ntz.lv/projekti/235929/>

Natura 2000 SDF – Randu pļavas. Skatīts 30.03.2022. Pieejams: <https://natura2000.eea.europa.eu/Natura2000/SDF.aspx?site=LV0509100>

1.attēls. Ekrānšāviņš no LatViaNature projektā izstrādātā Augu monitoringa rīka. Ar violeto kontūru kartē attēloti purva zirdzenes dzīvotnes laukumi DL “Randu pļavas”. Ekrānšāviņš uzņemts 30.03.2022.